

Изазови у
интернационализацији
ВИСОКОШКОЛСКИХ ИНСТИТУЦИЈА

Кроз процес интернационализације, **универзитети унапређују квалитет образовања** стварајући студенте спремне за глобално тржиште и спремне да постану глобални лидери.

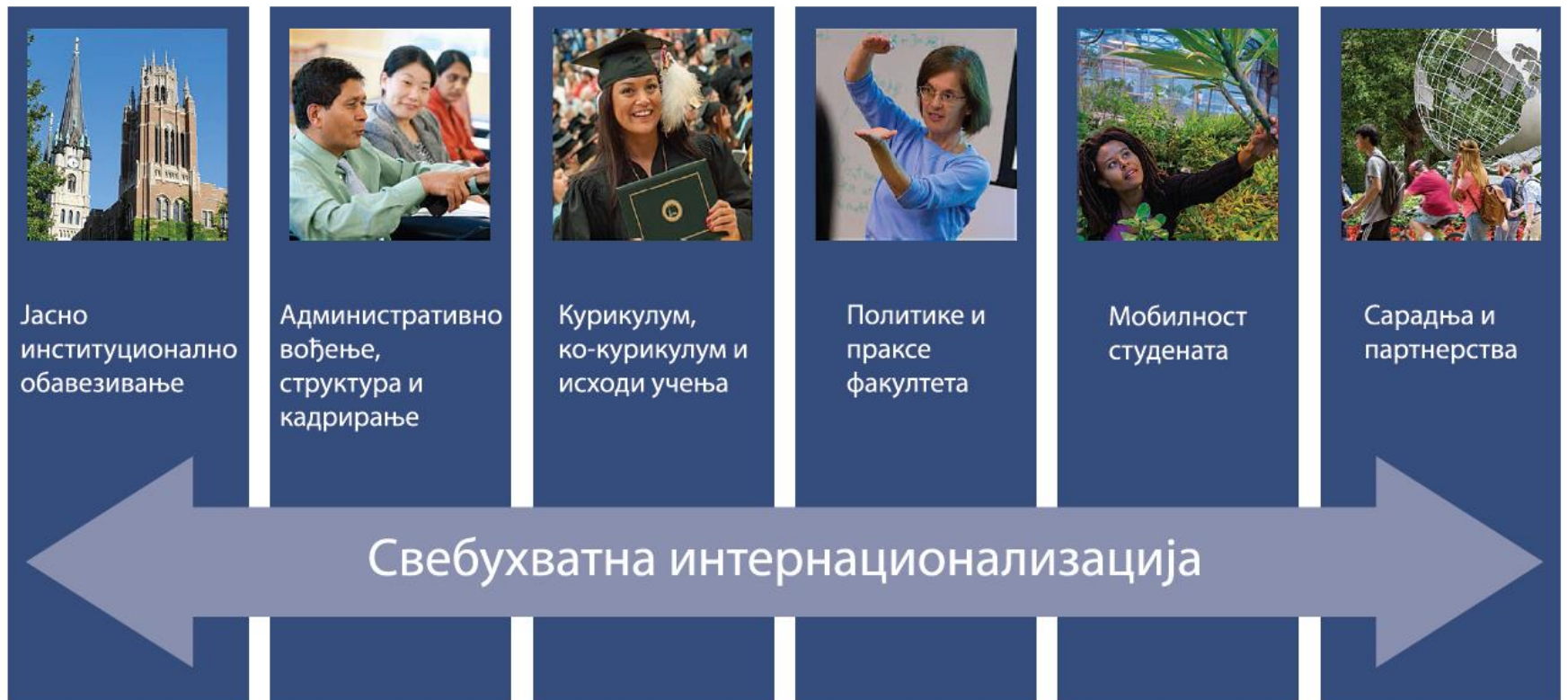
Процес интернационализације подразумева:

- анализу различитих фактора, од националних, до институционалних; од потреба државе, до потреба послодаваца и образовних институција.

Модел свеобухватне интернационализације

Слика 1: *CIGE*-ов модел за свеобухватну интернационализацију²

Интернационализација високог образовања у Европи

- Нагласак је дуго био на краткорочној кредитној мобилности, интернационализацији курикулума и исхода учења.
- Пажња се све више усмерава ка концепту свеобухватне интернационализације.

- **Интернационализација усмерена ка иностранству**
  - **Кредитна** мобилност.
  - Мобилност **зарад стицања дипломе.**
  - **Мобилност запослених** на високошколским институцијама.
  - **Мобилност** кроз уговоре о франшизи или раст огранака кампуса **ван матичне земље** (Cross-border delivery).

- **Интернационализација код куће и долазна мобилност**
  - група инструмената и активности које се реализују „код куће“ са циљем да се развију интернационалне и интеркултурне компетенције код свих студената.
  - **једним делом остварује се кроз долазну мобилност, фокусира се на курикулум, предавања, учење и исходе учења.**
- **Интернационализација кроз партнерства**

Интернационализација високог образовања у Србији

Пројекти који су обележили интернационализацију у Србији:

- Интернационализација и како до ње - Јачање универзитетских служби и процедура за потпуније учешће српских високошколских институција у европском простору високог образовања – **пројекат ФУСЕ** (Универзитет у Нишу, Конзорцијум ФУСЕ) и

- Темпус **пројекат СИПУС** – јачање политика интернационализације на универзитетима у Србији (Универзитет у Новом Саду).

- Пројекат „FUSE“ - изнедрио је одређене проблеме али и препоруке за њихово отклањање.

Институције су навеле следеће проблеме са којима се суочавају у процесу интернационализације:

- Недовољно развијена свест о значају интернационализације;
- Недовољан број студијских програма на енглеском језику (или неком другом страном језику);
- Недовољно познавање страног језика од стране наставног и ненаставног особља;
- Недовољан број запослених у јединицама за Међународну сарадњу на институцијама у Србији (3, 5 до 9 запослених);
- Недостатак јединственог информационог система;
- Менторска настава која се држи долазећим студентима;
- Мали капацитети студентских домова;
- Недовољан број законских прописа који би прецизно дефинисали све аспекте процеса интернационализације; итд.

ПРЕПОРУКЕ за побољшање институционалних прописа, правила и стратегија

- Формално дефинисати процес интернационализације као обавезујући циљ високог образовања у Србији;
- Укључити резултате интернационализације у процес рангирања универзитета/факултета;
- Обезбедити одговарајућу административну подршку долазећим и одлазећим студентима;
- Уједначити административне формуларе који се користе за студенте на размени, на свим универзитетима у Србији;
- Поједноставити административне захтеве везане за привремени боравак професора из иностранства који ће држати предавања у Србији.

- Уложити више финансијских средстава, знања и времена у рекламирање процеса интернационализације;
- Повећати међународне маркетиншке активности и укључити факултете/департмане у процес израде разноврсних промотивних материјала (брошура, видео материјала, итд.).
- Покренути или повећати учешће на регионалним и међународним сајмовима образовања, међународним мрежама.
- Обезбедити јасне и транспарентне канале комуникације и поделу улога и одговорности везаних за међународну сарадњу између универзитета, факултета и језичких центара.
- Предузети мере да се побољша „онлајн“ информациони систем; Развити или набавити адекватне интерне ИТ платформе (софтвере) и подршку; укључити ИТ подршку у процес спровођења академске мобилности итд.

Развој језичких компетенција - употреба енглеског и других светских језика:

- Целокупно особље (академско и административно) требало би да користи барем један од светских језика,
  - организовати наставу за учење и унапређење познавања енглеског или неког другог светског језика.
- Предавања на већем броју предмета (касније и на целокупним студијским програмима) треба држати на једном од светских језика, посебно на енглеском језику.
- Интензивирање језичке подршке **на енглеском језику** за одлазеће студенте и наставнике и **на српском језику** за долазеће стране студенте је неопходно.
- Превести енглески језик из статуса изборног у статус обавезног предмета.

Неопходне активности на нивоу високошколских јединица:

- Модернизовати курикулуме.
- Направити брошуре и каталоге на енглеском језику.
- Интернет странице факултета морају да садрже више информација, морају бити боље израђене и ажуриране.
- Омогућити „онлајн” пријављивање студената.
- Размотрити оснивање посебне јединице састављене од академског особља: на пример Центар за добродошлицу, намењен академском особљу на размени.
- Охрабривати студенте, сараднике и професоре да учествују у пројектима и мрежама мобилности.
- Развити систем прикупљања података везаних за мобилност од свих факултета/департамана како би се добила јасна слика активности везаних за мобилност.

- Дефинисати транспарентне и једноставне процедуре и одговорности везане за следеће:
  - административну и академску подршку страним студентима,
  - информације и подршку пред долазак,
  - помоћ приликом пријаве боравка у полицијској станици,
  - помоћ долазећим студентима у вези са разним питањима формалне и неформалне природе.
  - приступ различитим облицима услуга које се пружају студентима,
  - додела академског координатор итд.
- Регулисати начин признавања периода студирања у иностранству и пренос ЕСПБ бодова за све одлазеће студенте.

Руководства високошколских институција треба да:

- Усвоје Правилнике о мобилности и посебна докумената која регулишу послове у области интернационализације.
- Испитају могућности акредитовања студијских програма на енглеском језику.
  - Спровести анкету о познавању енглеског језика наставника,
  - Пронаћи начине за стимуланс наставника који ће држати курсеве на енглеском језику,
  - Организовати језичке обуке ненаставног и административног особља.
- Ревидирају постојеће билатералне споразуме (посебно са високошколским институцијама из региона) како би се издвојили они који се могу користити ради повећања броја учесника у мобилности.
- Развију систем заједничких диплома и истраже могућности за заједничка менторства приликом израде докторских дисертација.

- Неке од наведених препорука су већ реализоване у пракси док на осталим, како би се ниво интернационализације високог образовања у Србији подигао, даље треба радити.
- С обзиром да се у области интернационализације све више говори о интернационализацији код куће, фокус ће у будућности бити и на мобилности професора, јер је то предуслов за интернационализацију курикулума.

